

jih je bogve koliko ločenih od žen in zaročenk, in narobe. Tretji pa s tem, da nam je prepovedano prosto govoriti in pisati.

Vsekako je bilo glede občejanja, bodisi ustnega ali pismenega, veliko napačnega. In, če je napačnost pri razumnem človeku greh, tedaj mnogo grešnega. Premnogi so vtikali jezik v zadeve in stroke, ki jih niso prav nič brigale in ki jih tudi prav nič razumeli niso. Pred lastnim pragom, kajpada, je marsikdo pustil ležati smeti celo dolgo življenje. Sedaj nam ni dovoljeno več rabiti jezikovne metle niti za lastni prag, niti za tuje pragove. Menda je sploh za vse lažje, ako jim je dano izraziti bolečino. Zelo huda je usoda človeka, ki mora, ker je zapovedal tisti, ki ga tepe, molčati k udarcem, padajočim po njem in se sme samo še tresti. Vojna kaznuje torej tudi v tem oziru.

Vsaka kazen pa je taka, da se ž njo ali zadoštuje za prestop, ali pa ona poboljša, oziroma vzgoji kaznovane. Tako bo sedanja vojna vzgojila dvoje vrste ljudi, v kolikor ni bila v ljudeh že pred njo kal te lastnosti. Enim bo dala uzreti in si pridobiti moralno moč in jim rodila ž njo svobodo, da bodo znali molčati, kadar bo vest to zahtevala, in govoriti, kadar bo pred vestjo prav, ne glede na to, kaj se z njihovim telesom in imetjem zgodi. Drugi pa bodo kričali, kakor bi imeli devetero grl, če bo bičevala palica to velela, in molčali, čeprav bo devet lastnih hiš gorelo, ako bodo zazrli grozeč pogled onih, ki morejo škodovati, bodisi njih družini, ali njih osebnim koristim, in se celo smehljali, čeprav jim bič zariše zelo vidne zatekline. Eno ali drugo torej. V gotovem številu seveda izide obojna vrsta ljudi iz vojne jezikovne sužnosti.

Slovenci želimo dobiti velik število moralno močnih mož, ki imajo voljo ohraniti in izpovedati in dejstvovati delo, ki odobruje prava zavest, torej Bog. V takih možeh je namreč naša rešitev. Če nam stiske, ki si jih drugod lajšajo v zbornicah, narodnih in državnih, in če nam pest porodi takih mož z neusluženo, odločno voljo, potem se našemu ljudstvu ni ničesar bati. Če umrjemo, lepša smrt bo, kakor junakov na bojišču, kajti kdaj je bila lepše vidna lepota svobodne človeške duše, kakor pri prvih kristjanih, ko so sekali telo raz nje, oni pa so ostali z jasnim obrazom pri svojih vzorih. Svoboda duha namreč ne more rabelj vzeti, ako je kdo sam ne proda.

Če pa ostanemo živi, bo naše življenje hoja dostojnih ljudi, ki znajo delati in si znajo odreči, kakor je za naše ljudstvo dobro in pred Najvišjega očešom prav. Gorenjec.

Belgija si želi miru?

Pred kratkim so se izvršile v belgijskem ministristvu, ki se nahaja v Havru na Francoskem, nekatere ministrske spremembe. Minister zunanjih zadev je postal prejšnji belgijski poslanik v Berlinu, baron Bayens. Od tega časa prihajajo vedno glasovi, da si belgijski kralj in vlada želita miru. Kralj in vlada se zelo bojita spomladne ofenzive, ki bode na vsak način opustošila belgijsko zemljo, naj je zmagala na tej ali oni strani. A Belgija je že toliko pretrpela, da novih opustošenj ne more več prenašati. Belgijski kralj pa še je vrhutega tudi radi tega zelo ozlovoljen, ker je ravnokar videl, kako je četverosporazum pustil v najbolj odločilnih trenutkih kralja Petra in kralja Nikolaja na cedilu. Da bi nakano belgijskega kralja in vlade preprečila, je angleška vlada te dni odposlala k belgijskemu kralju lorda Curzona in vrhovnega poveljnika angleških čet na Francoskem, Sir Douglasa Haiga. Počakati moramo, da iz vemo, kaj sta opravila.

Kako je na Francoskem.

Nemci se na francoski fronti živahno gibljejo. Francozi mislijo, da hočejo Nemci s tem tipanjem ob celi fronti izslediti najslabše točke, ob katerih bodo, ko pride čas, prodrli francosko fronto. Francozom je popolnoma neznano, kako velika je sedaj nemška moč na tem bojišču.

Na Francoskem začnejo polagoma izpregledovati, da so dosedaj Francozi med četverosporazumom največ trpeli. Francija je popolnoma izčrpana, rezerv nima nobenih več. Za to pozivajo francoski listi, naj sedaj Anglija, Italija in Rusija dajajo vojaštvo, a Francija, ki ima najmožnejše poveljnike, bo dajala vodstvo. Toda temu pozivu se ne bo nihče odzval, to je gotovo. Francija je sedaj ena največjih ovir za mir. Belgijsko vprašanje je sicer težko, a bi se dalo vendar rešiti. Francija pa je šla v vojsko, da bi si priborila Alzacijo in Loterinsko, a to se ni zgodilo, pač pa je izgubila še zraven svoje najbogatejše severnoizhodne okraje. Vse vlade so gojile nesmrtno so-

vraštvo proti Nemcem ter postavljale kot svoj najvišji cilj: zopetno pridobitev Alzacije in Loterinske. A za to je sedaj težko reči: Varali smo se drug drugega, preslabi smo, da dosežemo svoj najdražji nam narodni vzor. Ljudstvo bi se uprlo, ko bi se mu odkrito reklo, da je bilo varano in da so vse nade zaman. Za to še je na Francoskem najmanj razpoloženja za mir, četudi se začne pojavljati nezadovoljnost z zavezniki.

Napetost med Ameriko in Nemčijo.

Prepir zaradi potopitve „Lusitanije“ se med Severnoameriškimi državami in Nemčijo vedno ni poravnal. Kakor znano, je nemški podmorski čoln potopil „Lusitanijo“, ker je peljala iz Amerike za Angleško vojno municijo in drugo vojno gradivo. Na ladji je bilo tudi par Amerikancev, ki so utonili. Nemčija je na to strogo zapovedala poveljnikom svojih podmornikov, da dajo potovalcem dovolj časa za rešitev, predno potopijo ladjo. Izrekla se je tudi za pripravljenost, da povrne Ameriki škodo in da družinam potopljenih odškodnino. Toda Amerika zahteva, naj Nemčija pripozna, da je bil napad izvršen proti dolobam mednarodnega prava, kar pa Nemčija odločno zanika in česar na noben način noče pripoznati. Za to še spor ni končan in sedaj je zopet napetost med obema državama velika.

Mnogi so mnenja, da pride do vojske, ako se Nemčija ne uda. Mi pa mislimo na star pregovor, da se nobena juha ne zavzije tako vroča, kakor se skuha. Stvar je ta-le: V Ameriki se je že začel volilni boj za predsednika Severnoameriških držav. Tudi sedanji predsednik Wilson kandidira zopet za predsednika. Ker pa so ameriški Angleži nevoljni, da Amerika še bolj ne podpira Anglije, za to rabi Wilson v svojih govorih zadnje dni nekoliko ostrejša besede proti Nemčiji. Toda boj se bo končal, kakor upamo, z besedami in ne z orožjem.

Italijansko bojišče.

Od zadnjega četrtka nam je na italijanskem bojišču omeniti drzen napad naše krasne mornarice na italijanski obal in uspeh naših vrlih soških bojevnikov pri tolminskem območju.

Zanimavejši nego dogodki na bojišču so zdaj dogodki v notranjosti Italije. Naši uspehi v Črnigori so nenavadno dobro streznili italijansko ljudstvo. Sedaj naenkrat vidi, da je na morju Italija že podlegla, da so na suhem laške izgube grozovito velike in da je naša fronta nezavzetna. Vidijo tudi, da jih Angleži s svojo trgovino, posebno s premogom, neusmiljeno gulijo. Po celi deželi vlada revščina, beda in pomanjkanje. In vsled tega narašča nevolja proti onim, ki so tirali italijansko ljudstvo v nesrečno vojsko. Le puške še branijo, da ne pride odkrito do revolucije. Sedanje ministristvo čuti, da se nevolja obrača proti temu in za to se že slišijo glasovi, da bo sedanje ministristvo Salandra-Sonino odstopilo. Mi sicer ne verjamemo, da se bo to že zdaj zgodilo, a ti glasovi nam znak notranje nezadovoljnosti. Ljudstvo hoče kruha in ne vojske.

Ta teden baje pride francoski ministrski predsednik Briand v Rim na posvetovanje. O čem se bo posvetovalo, se seveda zagotovo ne ve, a meni se, da bo Briand v imenu četverosporazuma zahteval, da tudi Italija pošlje svoje vojaštvo pred Solun. Mnogo italijanskih listov, ki so prej držali z vlado, piše sedaj proti temu podjetju in proti vladi sploh. Sedanje ministristvo torej tudi časopisja nima več v oblasti.

Zopetni napad našega brodovja na italijansko obal.

Izlikor bolj se razteza ofenziva avstrijskih čet proti južni Albaniji, toliko bližji in nevarnejši sosedje smo Italiji. Italijanska izhodna obal je vedno bolj izostavljena našim napadom. Naše vojno brodovje, dasiravno nekoliko manjše kot italijansko, pripravlja Italijanom vedni strah. V četrtek, dne 3. februarja, skupina našega vojnega brodovja — večinoma križarke, napadla italijansko izhodno obal vstric Kotorja. Obstreljevala in težko poškodovala je kolodvore v Ortoni in San Vito, več skladišč in tovarne v tem okrožju, kakor tudi plavajoče dvigalo. Uničila je železniški most čez reko Arielle, severno od Ortone. Po obreljevanju se je v mestu San Vito opazil požar. Skupina križark se je nepoškodovano vrnila.

Mesti Ortona in San Vito ležita v pokrajini Chieti, na črti Jakin-Brindizi. Naše vojno brodovje je ta dva kraja tudi pri prvem „obisku“ italijanske obali, dne 25. julija 1915, močno obstreljevalo.

Naša moč ob Adriji

Radi napada našega vojnega brodovja na laško obal dne 3. febr. se Italijani zelo hudujejo na svoje vojno brodovje, ki si niti s pomočjo francoskih in angleških ladij ne upa napasti avstrijskih ladij ali naše obali. List „Italia“ n. pr. piše: „Moč avstrijskih postaj ob Adriji je izredno velika. Če bi prišlo italijanskemu tudi močno francosko in angleško brodovje v Adriji na pomoč, je nemogoče vsaj nekoliko zrahljati avstrijske postojanke. Avstrijske postojanke se še bolj ojačujejo vsled pridobitve novih važnih točk ob albanski obali znatno in dan za dnevom.“ — V švicarskem listu „L'oeuvre“ piše italijanski mornariški strokovnjak, da napadi slabjšega avstrijskega brodovja na italijansko obal spravljaajo brodovje Italijanov, Francozov in Angležev v veliko sramoto. Omenjeni list pravi, da naši napadi dokazujejo, da Avstrija kljub 18mesečnem bojevanju obvladuje Adrijo.

Pri tolminskem območju.

Manjši avstrijski oddelki so dne 4. febr. pri tolminskem območju tako srečno napadli italijanske postojanke, da so se morali Italijani umakniti daleč nazaj proti zahodu za cesto Ciginj-Selo. S tem se naši vsekali močno rano v italijansko bojno črto. Ujetih je bilo večje število Italijanov.

Kaj bo, če Avstrijci prebijejo soško fronto?

Italijanska vlada je, kakor poroča list „Corriere della Sera“, odklonila svojo pomoč pred Solunom, Egintu, Dardanelah itd., ker nujno rabi svoje čete ob Soči, kjer je italijanska fronta že baje resno ogrožena. Če bi torej Italijani odposlali del svoje armade ob Soči Francozom in Angležem na pomoč, bi se po mnenju italijanskih listov fronta ob Soči takoj prebila in avstrijske čete bi se razile kot povođen na Benečansko. To pa se ne sme zgoditi, radi tega se mora italijanska bojna črta ob Soči še ojačiti. V resnici so naše čete že dosegle zahodno od Sv. Lucije in pri Tolminu lepe uspehe in smo posebno naše postojanke pri tolminskem območju v velikem polkrogu potisnili dalje proti zahodu. Švicarski list „Journal de Geneve“ zelo resno vprašuje generala Kadorna: Italijanski generalni štab, kaj bo, če Avstrijci prebijejo soško fronto? Italijanska armada se bo morala od Adrije do švicarske meje umakniti z dosedanjih postojank.

Italijani izgubili tri četr milijona mož.

Švicarski list „Zürcher Zeitung“ piše dne 7. febr.: Italija je izgubila dosedaj v osemmesečni vojni okroglo 750.000, t. j. tričetr milijona mož. Padlo je dosedaj že več kakor 250.000 mož. Ko je italijansko ljudstvo izvedelo za te ogromne izgube kljub temu, da italijanska vlada ne priobčuje nobenih seznamov o izgubah, se ga je polastila velika klavernost. Zlasti v južno-italijanski pokrajini Romanji narašča nevolja proti vojni od dne do dne. V tej pokrajini je že prišlo med upoklicanimi rezervisti do uporov, katere so morali udušiti z vojaško silo.

Nadvojvoda Leopold Salvator pri Hrvatih.

Profesor Lovrič poroča z italijanskega bojišča med drugim: In zopet priznanje junaki deci hrvatske majke! Došel je Nj. c. in kr. Visokost prejasni gospod nadvojvoda Leopold Salvator, ljubimec našega Zagreba, da se divi svojim Hrvatim iz Banovine in Dalmacije. Prav zanosno je govoril o njih, obsul jih s pohvalo, koval jih v zvezde, ni se mogel nadeviti njihovega držanja in junaštvu. Ko je godba zaspevala ličko koračnico, jo je prejasni gospod sam spremljal s petjem. Pred odhodom je pristopil k bataljonu našega Turudije, z lovorem ovenčanemu. Zanosno je čestital našemu Turudiji na njegovih junaških delih. Na to je vsakega našega odlikovanega moža prijel hrvatski. Naši junaki so napravili na Nj. c. kr. Visokost v vsakem pogledu zares prediven v.

Novi upoklici v Italiji.

Italijanska vlada je zaukazala, da morajo biti vsa šolska poslopja srednjih šol pripravljena za nastanjenje vojaštva. Na srednjih šolah zlasti v gornji in srednji Italiji se bo zaključil pouk v najkrajšem času, iz česar se sklepa, da bo Italija upoklicala podorožje več novih letnikov.

Izmenjava invalidov med Avstrijo in Italijo.

Italijanski list „Tribuna“ piše: S posredovanjem Rudečega križa je bila med Avstrijo in Italijo podpisana v Bernu na švicarskem pogodba, da bodo